Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

Map

INFORMATIE VOOR INDIENER:

Zaaknaam:	Volkstuinen
Portefeuille (s):	Grond&Ontwikkeling; gemeentelijk vastgoed
Staf / map:	Staf fysieke leefomgeving?
College / DB:	< indien nodig, kun je hier alvast aangeven wat de volgende stap is >

Voordracht voor de Map Wethouder 5.1, 2, e & 5.1, 2, e5.1, 2, e **van** <datum>
< In de map leg je besluiten voor waarop de bestuurder akkoord kan geven >

Portefeuille

< Vul de portefeuille(s) in >

Agendapunt

<*automatisch*>

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met communiceren van bodemonderzoek en handelingsperspectieven naar besturen/ eigenaren volkstuinen.

Gevraagde beslispunten

1) Kennisnemen van resultaten steekproef onderzoek bodemkwaliteit in volkstuincomplexen
2) Instemmen met het delen van de resultaten met de Bond van volkstuinders
3) Instemmen met het delen van scenario's en handeling perspectieven met de Bond van volkstuinders

Onderbouwing beslispunten

Aanpak loodverontreinigingen en pilot Volkstuinen
In het verleden is door oude industrie veel lood in de bodem van stads en dorpskernen, negentiende-eeuwse wijken en industriegebieden terecht gekomen. Lood is schadelijk voor de gezondheid, vooral voor jonge kinderen tot en met 6 jaar. Lood belemmerd de ontwikkeling van het leervermogen (IQ) bij hoge blootstelling.
In Amsterdam wordt gewerkt om de bloostelling zoveel mogelijk naar beneden te brengen, waarbij de nadruk ligt op plaatsen met een gevoelige functie (veel bodemcontact en plaatsen waar kinderen spelen). Aanpak van speelplaatsen is afgerond en de aanpak tuinen bij woningen is in volle gang. Nu zijn ook de volkstuinen aan de beurt.

Bij volkstuinenkunnen er gezondheidsrisico's bestaan bij verhoogde loodwaarden. ,Voor moestuinen gelden daarbij strengere gezondheidskundige grenswaarden dan voor siertuinen in verband met de consumptie van gewassen die ook lood kunnen opnemen.

Rol gemeente bij volkstuincomplexen
De gemeente heeft in volkstuincomplexen veelal een dubbele rol als eigenaar/ verhuurder vanuit directie vastgoed en bevoegd gezag Wet bodembescherming en Omgevingswetvanuit afdeling bodem en Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG). Daarbij is afdeling bodem van G&O belast met de uitvoering van onderzoeken en saneringen. Er is gesproken is met directie vastgoed, welke positief tegenover het in beeld brengen van de bodemkwaliteit staan. Bodemkwaliteit kan een rol spelen in het aanscherpen van de functie waarvoor de tuinen verhuurd worden, doordat de geschiktheid van de bodem in beeld wordt gebracht. De modernisering die na 2021 ingang is gezet is afhankelijk van het beheerfonds welke nog nadere invulling op het gelimiteerde budget moet krijgen. De communicatie hierover wordt

vanuit gemeentelijk vastgoed in 2024 opnieuw opgepakt. Afdeling bodem heeft periodiek contact met vastgoed voor kennisdeling.

Ad 1) Er is een pilot uitgevoerd waarbij bodemonderzoek in 28 tuinen, in 13 volkstuincomplexen is gedaan. In de onderzoeken zijn in een aantal complexen stoffen in de bodem boven gezondheidskundige grenswaarden aangetroffen. Hiervan zijn op vijf tuinen sterk verhoogde waarden aangetroffen , negen tuinen zijn matigverontreinigd en veertien tuinen zijn schoon. Daarbij moet worden aangemerkt dat de pilot geen representatieve steekproef is.

Ad 2) Het onderzoek is in september uitgevoerd op basis van vrijwillige medewerking van de betrokken tuinders. Het is wenselijk om de resultaten zo snel mogelijk te delen met de tuinders, ook al kan daardoor wel ongerustheid ontstaan. De rapportage wordt gedeeld, hierbij wordt geadviseerd hoe de tuin veilig gebruikt kan worden. Afdeling bodem biedt de tuinders met vervuilde grond aan om een gesprek te voeren om de resultaten en adviezen toe te lichten. De bond vertegenwoordigt niet alle volkstuincomplexen, maar de pilot is uitgevoerd op complexen die bij de bond zijn aangesloten.

Ad 3) Uit de pilot blijkt dat een vervolg nodig is om de blootstelling aan lood terug te brengen. Het beleid voor volkstuinen zal in dezelfde lijn zijn als de aanpak van lood in de bodem van tuinen bij woningen. Bij de stadstuinen doen wij het aanbod voor een gratis bodemonderzoek. Dat onderzoek is ook een goed middel om informatie over de risico's van lood over te brengen. Ouders kunnen vervolgens maatregelen nemen om blootstelling van hun kinderen aan lood te verminderen.
De eerste vervolg stap is het aanbieden van gratis en vrijwillig onderzoek aan tuinders. Voor toekomstig onderzoek worden alle complexen in de (licht tot sterk) verontreinigde bodemkwaliteitszones meegenomen maar vanwege de omvang van dit onderzoek is een prioritering opgesteld op basis van vooronderzoek naar bodemkwaliteit en gebruiksgeschiedenis. Daarnaast zullen moestuincomplexen een hogere prioriteit krijgen dan siertuincomplexen

Van het bodemonderzoek per volkstuin wordt een rapport opgesteld voor de huurder, hierin zijn gebruiksadviezen op basis van de grondkwaliteit toegevoegd om blootstelling te beperken. Door gebruiksadviezen op te volgen kan blootstelling aan de bodem voorkomen worden, deze oplossingen zijn alleen toepasbaar voor volkstuinen met de dag/ verblijf recreatieve functie. Bijvoorbeeld handen wassen na het werken in de grond, en dergelijke. Bij moestuinen zijn deze gebruiksadviezen niet voldoende omdat lood door de gewassen kan worden opgenomen.

We verwachten dat niet alle tuinders tevreden zullen zijn met het aanbod van onderzoek. Omdat de gemeente ook verhuurder is, zal mogelijk meer worden verwacht. Ook kunnen tuinders ongerust of verontwaardigd zijn dat ze niet eerder zijn geïnformeerd. Hieronder worden enkele mogelijkheden besproken om verder perspectief te bieden:

- Voor stadstuinen bestaat een subsidieregeling voor bodemsanering. Woningeigenaren kunnen daar gebruik van maken waarbij naar schatting 30% tot 50% van de kosten door de subsidie wordt gedekt. Deze subsidieregeling staat niet open voor huurders (van volkstuinen) omdat de verantwoordelijkheid primair bij de grondeigenaar ligt. Het is wel mogelijk budget beschikbaar te stellen aan vastgoed om een samenwerking aan te gaan met de besturen van de volkstuinverenigingen. Bij een tuinmutatie of bij moestuinen in de winter zou dan een eenvoudige sanering kunnen worden uitgevoerd. Het is nog niet duidelijk om welke kosten het gaat en hoe de kosten gedekt kunnen worden.
- Een eenvoudiger regeling is het aanbieden van schone grond om tuinen op te hogen. Het idee is dan dat de gemeente elk complex een voorraad schone grond aanbiedt waarmee tuinders hun tuin kunnen ophogen. Dat zou een zeer doelmatige manier zijn om de blootstelling terug te brengen, maar bij moestuinen zou de opgebrachte schone laag mogelijk toch onvoldoende dik zijn;
- De goedkoopste oplossing is om de (moes)tuinen een andere bestemming te geven. Moestuinen kunnen worden omgezet tot minder gevoelige siertuinen. Het omzetten van volkstuinen naar nog weer andere bestemmingen zoals parken of bebouwing zou in theorie kunnen, maar uiteraard heel gevoelig liggen bij de tuinders.

De financiële en organisatorische consequenties van de eerste optie zijn nog niet in beeld. We adviseren deze optie in 2024 en 2025 te verkennen op basis van de uit te voeren onderzoeken en besprekingen;
Het aanbieden van schone grond aan de complexen zien we als een haalbare, betaalbare en elegante oplossing. We adviseren om deze oplossing in overleg met vastgoed, de bond en de besturen van de overige tuincomplexen verder uit te werken;

Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

Map

Het veranderen van de bestemming van de tuincomplexen, van moestuin naar siertuin of van volkstuin naar andere, minder gevoelig gebruik kan aan de orde komen als de risico's ontoelaatbaar zijn en de kosten voor een afdoende aanpak te hoog. Dat is op dit moment niet aan de orde, maar kan het resultaat zijn van de onderzoeken.

Het is ons inziens nog niet mogelijk om nu een advies te geven en besluit te nemen over de uiteindelijke acties. Toch is het belangrijk om de onderzoeken uit te voeren zodat er meer bekend wordt over de bodemkwaliteit en er beter overwogen besluiten kunnen worden genomen. Voor de tuinders is het belangrijk om te weten wat de toekomstperspectieven zijn, afhankelijk van de resultaten van de bodemonderzoeken. We stellen voor aan te geven dat de schone grondregeling zal worden uitgewerkt, maar dat de andere twee opties (saneren en herbestemmen) niet zijn uitgesloten, afhankelijk van de onderzoeksresultaten. Het is goed mogelijk dat dat invloed heeft op de bereidheid om mee te werken aan het onderzoek, maar het lijkt ons onjuist om die scenario's niet te benoemen.

Volgende processtappen

< Geef aan welke gremia (indien relevant) deze zaak nog op welke datum voorgelegd krijgen, eventueel aangevuld met 'ter kennisname' of 'ter besluitvorming'. Bijvoorbeeld een staf van een andere bestuurder, dagelijks bestuur, stadsdeelcommissie, college van B&W, raadscommissie of gemeenteraad. >

Advies, afstemming en participatie

< Noem de relevante partijen en het resultaat van de afstemming. Denk hier aan interne afdelingen, belangrijke adviesorganen en externe partijen. >

Documenten

Registratienr.	**Naam**
<*automatisch*>	<Vrije tekst>

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

< Naam van je directie of stadsdeel, naam, telnr en e-mailadres van de behandelend ambtenaar >

Uitslag

<*automatisch, na afloop staf*>

Classificatiegegevens

1	Classificatie	Openbaar/vertrouwelijk (indien vertrouwelijk, vul dan ook rij 4 t/m 7 in)
2	Wie legt geheimhouding op?	n.v.t.
3	Gaat het stuk geheim door naar de commissie en/of raad?	n.v.t.
4	Einddatum	- Tot een bepaalde datum - Tot een bepaald moment (vul dan hieronder de uiterlijke

		datum in) - Voor onbepaalde tijd
5	Uiterlijke einddatum	[Indien er geen specifieke einddatum kan worden genoemd, hier een uiterlijke einddatum invullen.]
6	Grondslag	[Vul hier het Woo-artikel in op grond waarvan dit stuk niet openbaar is]
7	Motivatie	[Leg in gewone taal uit waarom dit stuk vertrouwelijk is. Wat gaat er mis als deze informatie openbaar wordt? Indien voor onbepaalde tijd, motiveer de lengte van de opgelegde geheimhouding] *vul dit ook in bij de onderbouwing besluit